

PROSTORSKE RAZPRAVE

Društvo urbanistov in prostorskih planerjev
Karlovska cesta 3b
1000 Ljubljana

Ljubljana 15. 07. 2021

G. Vizjak, minister za okolje in prostor
MOP
Dunajska cesta 48
1000 Ljubljana

Spoštovani g. Vizjak, minister za okolje in prostor!

Zakonodajna ureditev prostorskega planiranja Slovenije doživlja od leta 2002 pogoste sistemske spremembe (na 3 - 5 let), pri čemer ugotavljamo, da se stanje v prostoru ne izboljšuje. Slednje potrjujejo tudi poročila o prostorskem razvoju (MOP 2001, 2016) in pozivi stroke k odgovornem ravnanju s prostorom (Odgovorno do prostora, 2010).

V Društvu urbanistov in prostorskih planerjev Slovenije smo se odločili, da odpremo širšo strokovno razpravo, o (ne)potrebnosti stalnega spreminjanja prostorske zakonodaje. Trenutno stanje in prepričanje v družbi je, da prostorska zakonodaja ni ustrezna, vendar obenem ugotavljamo, da nikoli ni jasno analizirano in nato definirano, kaj je narobe.

Pripravlavec zakona je v Predlogu novega Zakona o urejanju prostora (ZUreP-3) namreč napisal, da se le-ta sprejema zaradi odzivov strokovne in splošne javnosti na nekatere rešitve, ki so bile uveljavljene z ZUreP-2. Iz predlaganih popravkov pa se izkazuje, da so nove rešitve, bolj kot ne, namenjene le nujnim popravkom zakonodaje, ki prav tako niso preverjeni in bodo lahko vodili ponovno v nove težave in popravke. Zato smo mnenja, da je treba k spremembam zakona o urejanju prostora pristopiti bolj sistematično in celovito.

S tem namenom smo v četrtek 17. 6. 2021 izvedli okroglo mizo z naslovom:

SISTEMSKI POGLED NA SPREMINJANJE PROSTORSKE ZAKONODAJE

Za razpravo smo vnaprej podali izhodišča

Potreba po novih sistemskih rešitvah je stalno in močno prisotna, a se kaže pretežno v:

- stalnem spreminjanju uporabljenih izrazov (planiranje/ načrtovanje, trajnostno/ vzdržno, stavbna/ gradbena parcela ipd.),
- spreminjanju vloge in pomena prostorskih aktov (predvsem na regionalni ravni),
- uvajanju novih odlokov (predvsem v ZUreP-2, 2017) ter
- menjavanju njihove vloge in pomena v sistemu prostorskega planiranja (strateški/ izvedbeni prostorski akti).

Ugotavljamo, da so spremembe prostorske zakonodaje praviloma pripravljene:

- brez poglobljene ocene izvajanja obstoječih zakonodajnih rešitev (zaradi njihovega pogostega spreminjanja se niti ne morejo uveljaviti, ko že doživijo nove spremembe),
- brez jasnih ciljev za učinkovitejši sistema urejanja prostora,
- brez horizontalnega sodelovanja med sektorji, s čimer bi zagotovili večjo stopnjo usklajenosti med razvojnimi in varstvenimi potrebami,
- s prevelikim razkorakom med državno upravo in lokalno samoupravo brez vmesne regionalne ravni odločanja ter sprejemanja odgovornosti in
- na podlagi šibkega vključevanja stroke in z minimalnim vključevanjem širše javnosti,
- v odsotnosti načrta izvajanja zakonskih določb (šibek nadzor nad izvajanjem posegov v prostor, nedelovanje inšpekcijskih služb).

Nenazadnje pa ugotavljamo tudi premajhno skrb za izobraževanje kadrov ter raziskovalno dejavnost na področju urejanja prostora, s čimer se siromašijo strokovne službe ter hkrati povečuje njihova vse večja politična odvisnost.

Na podlagi široke razprave na okrogli mizi, ki se je je udeležilo 59 razpravljavcev, smo sprejeli

naslednje zaključke:

1. Razmere v urejanju prostora so vse bolj kritične in potrebne korenitih sprememb, saj se kljub naporom zakonodajalca in vedno hitrejšim spremembam ter poskusom prilagajanja prostorske zakonodaje na nove razmere stanje ne izboljšuje; hitrim spremembam ne sledijo tudi podzakonski akti, ki zaostajajo tudi za več let, kar zopet ustvarja zmedo pri izvajanju zakonskih določil. Zato strokovna javnost ponovno poziva k sistemskemu pristopu k ureditvi urejanja prostora, ki bo zajela celovito zakonodajo, ne samo krovnih zakonov, ampak tudi podrejene akte.
2. Stroka od pripravljavca zakonodaje zahteva široko in vsebinsko poglobljeno javno razpravo o spremembah prostorske zakonodaje. Spremembe morajo biti premišljene in nujno temeljiti na izvedeni oceni izvajanja obstoječih zakonodajnih rešitev ter resnih študijah in analizah stanja trendov v prostoru, ki bodo jasno pokazale neželena stanja v prostoru in v sistemu urejanja prostora ter s tem omogočila oblikovanje jasnih ciljev sprememb prostorske zakonodaje. Predlagane zakonske rešitve je treba pred implementacijo v zakon preveriti na testnih/pilotnih primerih (npr. regionalni prostorski plan, ureditveno območje naselij, odlok oblikovni podobi naselij...).
3. Stroka prav tako zahteva svojo vključitev v proces priprave sprememb zakonskih rešitev kot enakovrednega partnerja tako na konceptualni ravni kot pri pripravi podrobnih rešitev. Še več: v delovno skupino za pripravo prostorske zakonodaje se morata vključiti predstavnika stroke in širše javnosti. Takšno delo je treba tudi plačati, s čimer pripravljavec zakonodaje prizna temu delu tudi veljavo. Hkrati pa je na sistemski ravni treba preprečiti vpliv posameznih interesnih skupin, ki pogosto vplivajo na spremembe zakonodaje na netransparenten način in v škodo javnih interesov.
4. Strategija prostorskega razvoja Slovenije ter Prostorski red Slovenije morata biti ustrezno povezana z ostalimi strateškimi razvojnimi dokumenti države ter predstavljati podlago za uspešno spopadanje z izzivi starajoče se družbe, podnebnih sprememb, potencialnih naravnih nesreč (med katere sodi tudi pandemija) ter s tem povezanimi investicijami o spoštovanju mednarodno sprejetih zavez.
5. Za učinkovito usklajevanje interesov v prostoru ter nadzor nad izvajanjem prostorske zakonodaje je treba zagotoviti priporočila in usmeritve ministrstva, pristojnega za okolje in prostor, ki bodo vodila k jasnemu in enotnemu razumevanju zakonskih določb. Predlaga se ustanovitev vladne/nadsektorske službe (agencije) ter skupne občinske uprave (npr. na regionalni ravni ali za območja 58 upravnih enot).

6. Razmer v prostoru ne bo uredila le dobra prostorska zakonodaja, temveč tudi skrb za izobraževanje kadrov ter raziskovalno dejavnost na področju urejanja prostora ob hkratnem zagotavljanju in spodbujanju interdisciplinarnega sodelovanja med strokami ter nediskriminirni ureditvi pogojev za pridobitev licence pooblaščenega prostorskega načrtovalca. Hkrati pozdravljamo odločitev, da se vrne licenca pooblaščenega prostorskega načrtovalca, vsem, ki jim je bila z ZUreP- 2 odvzeta.
7. Pomembno je tudi izobraževanje splošne populacije ter vključevanje javnosti v transparentne postopke odločanja o prostorskem razvoju.

Na podlagi predstavljenih zaključkov okrogle mize apeliramo na vse pristojne institucije, da spremembe prostorske zakonodaje vodijo premišljeno, s predhodno analizo sedanje zakonodaje ter stanja v prostoru in s kar najširšim vključevanjem strokovne in drugih javnosti.

S spoštovanjem,

Alma Zavodnik Lamovšek
Predsednica DUPPS

V vednost:

- Vlada Republike Slovenije
- Državni zbor RS
- Državni svet RS
- Direktorat za prostor, graditev in stanovanja MOP
- Nosilci urejanja prostora po ZUreP-2
- Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije
- Inženirska zbornica Slovenije
- Združenje mestnih občin Slovenije
- Skupnost občin Slovenije
- Združenje občin Slovenije
- Regionalne razvojne agencije
- Univerza v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo
- Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo
- Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Center za prostorsko sociologijo
- Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo
- Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo
- Univerza na Primorskem
- Univerza v Mariboru, Fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo
- Društvo arhitektov Ljubljane
- Društvo krajinskih arhitektov Slovenije
- Društvo vodarjev Slovenije
- Zveza geografov Slovenije
- Zveza geodetov Slovenije
- Slovenske tiskovna agencija